1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

ДО ПИТАННЯ ДОСТАТНОСТІ РОЗМІРУ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ВІД ООН[1]

Карачевцев Я. М.

DOI: 10.53672/ej.5.2026.08[1] Check for updates

Анотація. Карачевцев Я. М. порушує питання, чи забезпечує фінансова допомога ООН вразливим категоріям населення України мінімально прийнятний рівень життя. Розмір допомоги становить 10 800 грн на особу, а критерієм її отримання є середньомісячний дохід не вище 5400 або 6318 грн залежно від програми. Автор зіставляє ці величини з розрахованим ним реальним прожитковим мінімумом, який у цінах на 01.01.2025 становить 15 924 грн на особу, та з даними Державної служби статистики України про розподіл населення за рівнем доходів у 2021 р. Методологічною основою слугують попередні міждисциплінарні праці автора на стику психології, права й економіки: підходи нормативного споживання, споживчого бюджету, психологічного діагностування, кореляційного аналізу макропоказників і розрахунку презюмованої моральної шкоди. Проаналізовано позицію М. Д. Савенка щодо правового нігілізму в установленні прожиткового мінімуму, праці А. А. Пилипенка зі співавторами і Н. Є. Рак, а також судову практику: постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 12.03.2019, де наведено науковий висновок спеціаліста Карачевцева Я. М. від 02.04.2018, і постанову Верховного Суду від 06.07.2022 у справі № 826/16793/17, якою цю постанову залишено без змін. За розрахунками автора, дохід нижче 6318 грн спричиняє розлад здоров'я тривалістю 10,7 дня на рік, що він співвідносить із легкими тілесними ушкодженнями (ч. 2 ст. 125 КК України); навіть з урахуванням допомоги ООН цей показник становить 7,7 дня. Дохід 3981 грн автор кваліфікує як межу катування (ст. 127 КК України). Він доводить, що головною причиною скорочення населення є низькі доходи, і пропонує збільшити максимальну допомогу до рівня реального прожиткового мінімуму та виплачувати її протягом 12 місяців. Висновки статті становлять інтерес для юристів, судових експертів-психологів і фахівців з оцінки моральної шкоди, а також для дискусії про методику визначення прожиткового мінімуму в Україні.

Ключові слова: прожитковий мінімум, реальний прожитковий мінімум, бідність, фінансова допомога ООН, вразливі категорії населення, право на життя, право на здоров'я, моральна шкода, розлад здоров'я, демографічні втрати, судова практика.

On the Sufficiency of the Amount of UN Financial Assistance

Karachevtsev Ya. M.

Abstract. The article examines whether the financial assistance paid by the United Nations to vulnerable groups in Ukraine secures a minimally acceptable standard of living. The assistance amounts to UAH 10,800 per person, and eligibility depends on an average monthly income not exceeding UAH 5,400 or UAH 6,318, depending on the programme. Ya. M. Karachevtsev compares these thresholds with the real subsistence minimum he has calculated, UAH 15,924 per person at 1 January 2025 prices, and with State Statistics Service data on the income distribution of the population in 2021. The method builds on the author's earlier interdisciplinary work combining psychology, law and eco-

nomics: normative consumption, the consumer budget approach, psychological diagnostics, correlation analysis of socio-economic indicators and the calculation of presumed non-pecuniary damage. The analysis also covers M. D. Savenko's views on legal nihilism in setting the subsistence minimum, studies by A. A. Pylypenko and co-authors and by N. Ye. Rak, and case law: the Sixth Administrative Court of Appeal ruling of 12 March 2019, which cites the author's expert opinion of 2 April 2018, and the Supreme Court ruling of 6 July 2022 in case No. 826/16793/17 upholding it. According to the author, an income below UAH 6,318 causes 10.7 days of health impairment per year, comparable to minor bodily harm under Article 125(2) of the Criminal Code of Ukraine, and 7.7 days even with UN assistance, while UAH 3,981 marks the threshold of torture under Article 127. Low income is identified as the main cause of population decline. The author recommends raising assistance to the real subsistence minimum and paying it for 12 months.

Keywords: subsistence minimum, real subsistence minimum, poverty, UN financial assistance, vulnerable groups, right to life, right to health, non-pecuniary damage, health impairment, population decline, case law.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.11.2026; у номері — 05.11.2026; DOI:* ***10.53672/ej.5.2026.08***[1].

Повний текст

Текст статті.

Вразливим категоріям населення України виплачується фінансова допомога від ООН у розмірі 10 800 грн на людину. Одним із критеріїв отримання допомоги є середньомісячний дохід не вище від 5400 або 6318 грн (цифри варіюються залежно від програми та партнерів). Проте за нашими підрахунками вразливим населенням є особи, дохід яких є меншим ніж 15 924 грн в цінах на 01.01.2025. При доході, який є меншим ніж 6318 грн. розлад здоров'я у людини від бідності становить 10,7 днів хвороби, що відповідає легким тілесним ушкодженням з наслідками для здоров'я (ч. 2 ст. 125 КК України). Допомога від ООН в розмірі 10 800 грн на рік покращує фінансовий стан особи на 900 грн в місяць. Отже, якщо взяти до уваги найкращий варіант доходу – 6318 грн, це підвищує дохід до 7218 грн на місяць, що за нашими підрахунками відповідає також стану легких тілесних ушкоджень з наслідками для здоров'я (хворобливий стан від бідності становить 7,7 днів на 1 рік).

На думку вченого М.Д. Савенко, судді Конституційного Суду України у відставці, прожитковий мінімум занижений в Україні, так як при його встановленні держава виходила з принципу особливого правового цинізму, який перекочував до влади незалежної України як спадок від тоталітарного радянського минулого.

Уряд, знаючи про те, що українське населення страждає від бідності, і головною причиною скорочення українського населення є низькі доходи, поставив в оману міжнародні інстанції про реальні потреби населення України, і про реальний рівень бідності в країні.

Йде 2026 рік, а Державна служба статистики України виклала інформацію про розподіл населення за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів тільки за

довоєнний 2021 рік, бо владі не вигідно донести правду про реальні доходи населення України.

Наведемо статистику про бідність в Україні в 2021 році. Станом на 1 січня 2021 року населення України становило близько 42,15 мільйона осіб. Розмір реального прожиткового мінімуму у 2021 році становив 9715 грн.

Кількість жебраків в Україні в 2021 році (дохід менш ніж 0,25 реального прожиткового мінімуму /менш ніж 2429 грн/, далі скорочено - РПМ) становило 5,2% населення (2,2 млн. осіб), кількість нужденних (дохід від 0,5 до 0,25 РПМ /або в грошовому виразі від 4858 до 2429 грн/ становило 29,6% населення (12,5 млн. осіб), а незабезпечених (дохід від 1,0 до 0,5 РПМ /або в грошовому виразі від 9715 до 4858 грн/ становило 52,5% населення (22,1 млн. осіб). З'явився середній клас – 12,7% населення (5,4 млн. осіб). В цілому, ситуація з доходами покращилась у порівнянні з попередніми роками.

З точки зору права – 3981 грн в місяць на людину в цінах на 01.01.2025 рік – це межа тортур (стаття 127 Кримінального кодексу України), тобто, якщо єдиним доходом людини є допомога від ООН, то ця соціальна допомога забезпечує не мінімальні стандарти життя, а є за своєю природою мученням.

Автор сподівається на відкриту дискусію і відгуки з приводу проблем прожиткового мінімуму (на email Ярослава Карачевцева ya.m.karachevtsev@gmail.com).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Так, вчений Савенко Микола Дмитрович (суддя Конституційного Суду України у відставці) у своєму дослідженні національної системи правового захисту людини [1], прийшов до висновку, що «У спадок Україні, від великої етатистської держави, дістався історично сформований у царській росії, розвинений за радянських часів і в перші роки незалежності, правовий нігілізм, який в окремих випадках сягає рівня правового цинізму. Це, звичайно, негативно впливає на стан правового захисту людини, забезпечення прав і свобод».

Особливий правовий цинізм на його думку полягає у відношенні влади до встановлення прожиткового мінімуму.

Далі він зазначає, що «Принцип правової держави передбачає правову визначеність, впевненість, передбачуваність, розумність дій влади, неприпустимість погіршення досягнутого рівня обсягу, гарантованості та забезпечення певного права. Це означає, що встановлені державою в Конституції та інших законах соціальні гарантії, розміри заробітної плати, пенсійного і соціального забезпечення у такій державі не можуть ні зупинятися, ні зменшуватися. Однак це правило в Україні не діє, а відтак не діють у повному обсязі і принципи верховенства права, соціальної, правової держави».

У дослідженні А. А. Пилипенко і співавторів [2] перелічено причини, з яких прожитковий мінімум в Україні є заниженим. Також вони цитують роботу Наталії Рак [3], яка діагностувала витрати студентів на життя, і дійшла висновку, що мінімальні людські потреби занижені в структурі прожиткового мінімуму в три рази.

І прийшли до висновку, що політика уряду України щодо утримання низького рівня життя призводить до зростання рівня зовнішньої трудової міграції з України, особливо це стосується молодих кваліфікованих кадрів.

Для порівняння, у Німеччині пересічний громадянин за один день заробляє стільки, скільки українець заробляє за цілий місяць роботи на мінімальну заробітну плату. І така тенденція справедлива для багатьох країн Європи. (для довідки у 2020 році мінімальна заробітна плата становила у Німеччині 1 584,00 EUR, прожитковий мінімум становив 347 євро на одну людину, а середня заробітна плата була 4 000 євро).

До речі, у 2020 році майже 57,1% населення України отримували доходи, які були менші від мінімальної заробітної плати України (5000 грн. або 88 євро в місяць) [4].

Формулювання цілей статті. У зв'язку з вище викладеним постає питання для дослідження – який реальний рівень доходів задовольняє мінімальні потреби людини в Україні в цінах 2025 року, і які є наслідки для здоров'я низьких доходів людини.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У зв'язку з початком війни в Україні у 2014 р. уряд України перестав підвищувати прожитковий мінімум через зростання інфляції. Тому Міністерство соціальної політики ввело в обіг таке поняття як «фактичний прожитковий мінімум», яке на січень 2022 р. складало 4666 грн. на людину [5], однак і ця величина прожиткового мінімуму є заниженою [6, 7, 8]. Відповідно до наших наукових досліджень [9, 10, 11] реальний прожитковий мінімум в Україні, який забезпечує право на життя та стан не порушення здоров'я становить 10 686 грн. на місяць на 1 чол. в цінах на 01.01.2022.

На професійний висновок фахівця-психолога Карачевцева Я.М. послався Шостий адміністративний апеляційний суд у позові проти Кабінету Міністрів України, який в описовій частині постанови від 12 березня 2019 року зазначив: «Як зазначено у пункті 3 наукового висновку спеціаліста, психолога, фізика, юриста Карачевцева Я.М. від 02.04.2018 року у відповідь на прохання третьої особи без самостійних вимог на предмет спору на стороні позивача оцінити розмір реального прожиткового мінімуму та надати консультацію, яким критеріям має задовольняти реальний прожитковий мінімум, щоб людина не відчувала негативний стрес і не мала б несприятливих наслідків для здоров'я, за допомогою різних підходів (1. Нормативного споживання, 2. Споживчого бюджету, 3. Психологічного діагностування, 4. Кореляційного аналізу соціальних, демографічних, економічних макропоказників, 5. Розрахунку відшкодування презюмованої моральної шкоди за один бал стресу, який дорівнює одному реальному прожитковому мінімуму) було встановлено розмір реального прожиткового мінімуму, який забезпечує право на життя та здоров'я: станом на 01.01.2013 року - 3491,00 грн., на 01.01.2014 року - 3508,00 грн., на 01.01.2015 року - 4508,00 грн., 01.01.2016 року - 6325,00 грн., на 01.01.2017 року - 7095,00 грн., на 01.01.2018 року - 8095,00 грн. на одну особу (середній показник). Якщо дохід особи менший від реального прожиткового мінімуму, здоров'ю цієї особи завдається моральна шкода, яка дорівнює різниці між реальним прожитковим мінімум та отримуваним доходом» [12].

Зазначена правова позиція суду була затверджена Постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 6 липня 2022 року у справі № 826/16793/17 [13].

Внаслідок проведених Карачевцевим Я.М. досліджень на стику психології, права, економіки [14, 15, 16] нам вдалося визначити наслідки бідності для здоров'я населення та демографії України. А саме, якщо середній дохід населення менше 15 924 грн. в цінах на 01.01.2025 р. відбувається зменшення кількості населення в Україні. При середніх доходах населення вище 15 924 грн. в цінах на 01.01.2025 р. буде відбуватися приріст населення.

Оцінимо втрати населення України від бідності. У 2019 р. скорочення населення на рік становило 233 тис. осіб, при загальному населенні 42,2 млн., а у 2021 р. – 314 тис. осіб. Тобто скорочення в день становило від 638 до 860 осіб.

За період війни України з росією від 24.02.2022 по 01.01.2026 втрати в Україні становили 172 135 померлих осіб. Період часу – 3 р. 10 міс 4 дня = 3,844 р. Тобто смертність від війни становила 123 особи на день.

Тобто наслідки економічної війни Уряду України проти свого власного населення в шість разів страшніше ніж втрати від війни з росією.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Нам вдалося прийти від абстрактних висловлювань, що прожитковий мінімум в Україні порушує права людини, принцип верховенства права, і прийнятий з особливим правовим цинізмом, до конкретних цифр, а саме скільки населення в млн. осіб (кількісний критерій), і як страждає (якісний критерій). Це дуже значний науковий прорив в дослідженні впливу прожиткового мінімуму на здоров’я людини. Вдалось визначити правову кваліфікацію діям влади щодо створення умов для проживання в бідності 93%-87% населення України.

В майбутньому хотілося би визначити залежність між розладом здоров’я від бідності та кількістю придбаних медичних препаратів. Враховуючи, що питання тривалості розладу здоров’я від бідності встановлено, ми хотіли би визначити, що саме страждає у людини (які з’являються хвороби).

Також нами було встановлено, головною причиною скорочення населення є його низькі доходи. Нульовий приріст населення відбувається тоді, коли його середні доходи дорівнюють величині реального прожиткового мінімуму 15 924 грн. на 1 людину в цінах на 01.01.2025. Далі, ми хотіли би розвинути концепцію, що населення є своєрідним капіталом держави, і скорочення населення є матеріальними збитками держави, які кореспондують з розміром втрати ВВП через його зменшення або незначний зріст, який відстає від світового росту ВВП.

Можемо порекомендувати, щоб максимальний рівень фінансової допомоги від ООН для жителів України становив не 900, а 15 924 грн. на 1 людину в місяць в цінах на 01.01.2025, і виплачувався не 3, а 12 місяців, як різниця між 15 924 грн. і середнім доходом господарства. І що вразливими категоріями населення України є також бідні люди, а рівень бідності Уряд України занизив в 5-6 разів, щоб штучно покращити видимість «гарного» економічного становища населення в Україні.

А на думку фінансового консультанта Віктора Чумака, який оцінив приблизний рівень витрат, який потрібен українцям для гідного життя після виходу на пенсію для комфортного життя без утримання дачі потрібно приблизно 20 000–30 000 грн щомісяця у 2025 році [17].

Фактичний прожитковий мінімум уже більше 11 тисяч грн (відповів Мінфін на запит «Ліга. Закон») станом на 11 серпня 2025 р. Зараз мінімальна зарплата в Україні у 2025 році становить 8000 грн (як і в 2024 році), але «на руки» працівник отримує 6160 грн після сплати податків (ПДФО 18% та військовий збір 5%). Це не дозволяє працівнику оплатити навіть мінімальний набір продуктів та послуг та не відповідає реальній вартості життя в Україні [18].

Список використаних джерел:

1. Савенко М. Д. Національна система правового захисту людини. *Наукові записки НаУКМА*. 2007. С. 10–15.

2. Пилипенко А. А., Копілець В. В., Піпенко В. М. Прожитковий мінімум: виживати чи мігрувати? *Правова позиція*. 2019. № 4 (25). С. 13–18.

3. Рак Н. Є. Методичні та прикладні аспекти визначення прожиткового мінімуму в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 2. С. 34–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2017_2_8 (дата звернення: 05.11.2026).

4. Розподіл населення за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів. *Головне управління статистики у м. Києві*. URL: http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/statinf/vrd/rnssv_r.htm (дата звернення: 05.11.2026).

5. Фактичний розмір прожиткового мінімуму у 2015–2022 роках. *Міністерство соціальної політики України* : офіц. вебсайт. URL: https://www.msp.gov.ua/news/12286.html (дата звернення: 05.11.2026).

6. Геноцид! Ученые доказали, что Украину намеренно убивают : відеозапис. *YouTube*. URL: https://youtu.be/w0CwP5bnhD4 (дата звернення: 05.11.2026).

7. Проблеми формування прожиткового мінімуму в Україні : парламентські слухання, 18.12.2019 : відеозапис. *YouTube*. URL: https://youtu.be/RwxvLTFww08; стенограма. *Верховна Рада України* : офіц. вебпортал. URL: https://static.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl1812119.htm (дата звернення: 05.11.2026).

8. V Международная конференция по устойчивому развитию «Мир в 2050 году: взгляд в будущее на устойчивое развитие» (Колумбийский университет, Нью-Йорк, США, 18–20 сент. 2017 г.) : материалы. URL: http://ic-sd.org/2017/11/20/proceedings-from-icsd-2017/ (дата звернення: 05.11.2026).

9. Карачевцев Я. Н. Бідність як порушення права на життя. *European Journal of Humanities and Social Sciences*. 2017. № 1 (Special Issue for Ukraine).

10. Карачевцев Я. М. Універсальні методи визначення розміру прожиткового мінімуму. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 13 (спец. вип.). С. 27–29.

11. Карачевцев Я. Н. Феномен независимой Украины: бедность всего населения. *Современные проблемы научной экономической мысли (к 200-летию со дня рождения К. Маркса)* : сб. науч. тр. Междунар. науч.-практ. конф. (г. Белгород, 26 апр. 2018 г.) / под ред. Е. Н. Камышанченко. Белгород : ИД «Белгород» НИУ «БелГУ», 2018. С. 200–204.

12. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 12.03.2019 у справі № 826/16793/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/80507234 (дата звернення: 05.11.2026).

13. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 06.07.2022 у справі № 826/16793/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/105110111 (дата звернення: 05.11.2026).

14. Карачевцев Я. М. Наслідки низького рівня ВВП для здоров'я і демографії населення України. *Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених (Львів, 23–24 квіт. 2019 р.). Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. С. 143–144.

15. Карачевцев Я. Н. Детерминанты рождаемости на примере Украины 2008–2016 гг. *Актуальные научные исследования в современном мире* : сб. науч. тр. XXX Междунар. науч. конф. (Переяслав-Хмельницкий, 26–27 окт. 2017 г.). Переяслав-Хмельницкий, 2017. Вып. 10 (30), ч. 7.

16. Карачевцев Я. Н. К вопросу о размере моральных страданий, испытуемых человеком, живущим в условиях бедности. *Актуальные проблемы развития экономических, финансовых и кредитных систем* : сб. материалов V Междунар. науч.-практ. конф. (г. Белгород, 8 сент. 2017 г.) / науч. ред.: М. В. Владыка, О. В. Ваганова, Н. Е. Соловьева. Белгород : ИД «Белгород» НИУ «БелГУ», 2017. С. 265–268.

17. Хмельницька В. Скільки грошей потрібно українцям для комфортного життя на пенсії. *ТСН*. URL: https://tsn.ua/groshi/skilky-hroshey-potribno-ukrayintsiam-dlia-komfortnoho-zyttia-na-pensiyi-2926703.html (дата звернення: 05.11.2026).

18. Фактичний прожитковий мінімум уже більше 11 тисяч грн — Мінфін відповів, чи підвищать номінальний. *ЛІГА:ЗАКОН*. URL: https://buh.ligazakon.net/news/238299_faktichniy-prozhitkoviy-mnmum-uzhe-blshe-11-tisyach-grn--mnfn-vdpovv-chi-pdvishchat-nomnalniy (дата звернення: 05.11.2026).

19. Бондаревська К. В., Ткаченко Ю. О., Онищенко В. А. Бідність в Україні та перспективи її подолання. *Бізнес Інформ*. 2022. № 11. С. 162–168. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-11_0-pages-162_168.pdf (дата звернення: 05.11.2026).

20. Тимошенко В. І. Несправедливість і бідність як загроза національній безпеці України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 82, т. 1. С. 135–140. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/303629/295668 (дата звернення: 05.11.2026).

21. Павлюк Т. І., Новак І. Г. Рівень бідності в Україні та його причини. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/53.pdf (дата звернення: 05.11.2026).

22. Гріненко А. Ю. Феномен української бідності в контексті загроз національній безпеці. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 216–223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_3_34 (дата звернення: 05.11.2026).

23. Волошин О. Р., Галайко Н. В. Бідність в Україні: методи її оцінки та шляхи подолання. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 1 (7). С. 147–155. URL: https://sls-journal.com.ua/web/uploads/pdf/S&LS_2020_Vol.%203,%20No.%201_147-155.pdf (дата звернення: 05.11.2026).

References:

1. Savenko, M. D. (2007). Natsionalna systema pravovoho zakhystu liudyny [National system of legal protection of the individual]. *Naukovi zapysky NaUKMA*, 10–15 [in Ukrainian].

2. Pylypenko, A. A., Kopilets, V. V., Pipenko, V. M. (2019). Prozhytkovyi minimum: vyzhyvaty chy mihruvaty? [Subsistence minimum: to survive or to migrate?]. *Pravova pozytsiia*, 4 (25), 13–18 [in Ukrainian].

3. Rak, N. Ye. (2017). Metodychni ta prykladni aspekty vyznachennia prozhytkovoho minimumu v Ukraini [Methodological and applied aspects of determining the subsistence minimum in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 2, 34–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2017_2_8 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

4. Rozpodil naselennia za rivnem serednodushovykh ekvivalentnykh zahalnykh dokhodiv [Distribution of the population by level of average per capita equivalent total income]. *Holovne upravlinnia statystyky u m. Kyievi*. URL: http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/statinf/vrd/rnssv_r.htm (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

5. Faktychnyi rozmir prozhytkovoho minimumu u 2015–2022 rokakh [Actual subsistence minimum in 2015–2022]. *Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy*. URL: https://www.msp.gov.ua/news/12286.html (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

6. Henotsyd! Uchenye dokazaly, chto Ukraynu namerenno ubyvaiut [Genocide! Scientists have proven that Ukraine is being deliberately killed] : video. *YouTube*. URL: https://youtu.be/w0CwP5bnhD4 (accessed 05.11.2026) [in Russian].

7. Problemy formuvannia prozhytkovoho minimumu v Ukraini [Problems of setting the subsistence minimum in Ukraine] : parliamentary hearings, 18.12.2019 : video. *YouTube*. URL: https://youtu.be/RwxvLTFww08; transcript. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: https://static.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl1812119.htm (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

8. V Mezhdunarodnaia konferentsyia po ustoichyvomu razvytyiu «Myr v 2050 hodu: vzghliad v budushchee na ustoichyvoe razvytye» [5th International Conference on Sustainable Development «The World in 2050: Looking Ahead to Sustainable Development»] (Columbia University, New York, USA, 18–20 September 2017) : proceedings. URL: http://ic-sd.org/2017/11/20/proceedings-from-icsd-2017/ (accessed 05.11.2026).

9. Karachevtsev, Ya. N. (2017). Bidnist yak porushennia prava na zhyttia [Poverty as a violation of the right to life]. *European Journal of Humanities and Social Sciences*, 1 (Special Issue for Ukraine) [in Ukrainian].

10. Karachevtsev, Ya. M. (2018). Universalni metody vyznachennia rozmiru prozhytkovoho minimumu [Universal methods of determining the subsistence minimum]. *Mizhnarodni vidnosyny. Seriia «Ekonomichni nauky»*, 13 (special issue), 27–29 [in Ukrainian].

11. Karachevtsev, Ya. N. (2018). Fenomen nezavysymoi Ukrayny: bednost vseho naselenyia [The phenomenon of independent Ukraine: poverty of the entire population]. In E.

N. Kamyshanchenko (Ed.), *Sovremennye problemy nauchnoi ekonomycheskoi mysly* (pp. 200–204). Belhorod : YD «Belhorod» NYU «BelHU» [in Russian].

12. Postanova Shostoho apeliatsiinoho administratyvnoho sudu vid 12.03.2019 u spravi № 826/16793/17 [Ruling of the Sixth Administrative Court of Appeal of 12 March 2019 in case No. 826/16793/17]. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/80507234 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

13. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 06.07.2022 u spravi № 826/16793/17 [Ruling of the Supreme Court (Administrative Cassation Court) of 6 July 2022 in case No. 826/16793/17]. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/105110111 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

14. Karachevtsev, Ya. M. (2019). Naslidky nyzkoho rivnia VVP dlia zdorovia i demohrafii naselennia Ukrainy [Consequences of low GDP for the health and demography of the population of Ukraine]. In *Ekonomichnyi rozvytok derzhavy, rehioniv i pidpryiemstv: problemy ta perspektyvy* (pp. 143–144). Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky [in Ukrainian].

15. Karachevtsev, Ya. N. (2017). Determynanty rozhdaemosty na prymere Ukrayny 2008–2016 hh. [Determinants of fertility: the case of Ukraine, 2008–2016]. *Aktualnye nauchnye yssledovanyia v sovremennom myre*, 10 (30), part 7. Pereiaslav-Khmelnytskyi [in Russian].

16. Karachevtsev, Ya. N. (2017). K voprosu o razmere moralnykh stradanyi, yspytuemykh chelovekom, zhyvushchym v uslovyiakh bednosty [On the extent of moral suffering experienced by a person living in poverty]. In *Aktualnye problemy razvytyia ekonomycheskykh, fynansovykh y kredytnykh system* (pp. 265–268). Belhorod : YD «Belhorod» NYU «BelHU» [in Russian].

17. Khmelnytska, V. Skilky hroshei potribno ukraintsiam dlia komfortnoho zhyttia na pensii [How much money Ukrainians need for a comfortable retirement]. *TSN*. URL: https://tsn.ua/groshi/skilky-hroshey-potribno-ukrayintsiam-dlia-komfortnoho-zyttia-na-pensiyi-2926703.html (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

18. Faktychnyi prozhytkovyi minimum uzhe bilshe 11 tysiach hrn — Minfin vidpoviv, chy pidvyshchat nominalnyi [The actual subsistence minimum already exceeds UAH 11,000: the Ministry of Finance answered whether the nominal one will be raised]. *LIHA:ZAKON*. URL: https://buh.ligazakon.net/news/238299_faktichniy-prozhitkoviy-mnmum-uzhe-blshe-11-tisyach-grn--mnfn-vdpovv-chi-pdvishchat-nomnalniy (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

19. Bondarevska, K. V., Tkachenko, Yu. O., Onyshchenko, V. A. (2022). Bidnist v Ukraini ta perspektyvy yii podolannia [Poverty in Ukraine and prospects for overcoming it]. *Biznes Inform*, 11, 162–168. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-11_0-pages-162_168.pdf (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

20. Tymoshenko, V. I. (2024). Nespravedlyvist i bidnist yak zahroza natsionalnii bezpetsi Ukrainy [Injustice and poverty as a threat to the national security of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Pravo*, 82 (1), 135–140. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/303629/295668 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

21. Pavliuk, T. I., Novak, I. H. Riven bidnosti v Ukraini ta yoho prychyny [The level of poverty in Ukraine and its causes]. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/53.pdf (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

22. Hrinenko, A. Yu. (2018). Fenomen ukrainskoi bidnosti v konteksti zahroz natsionalnii bezpetsi [The phenomenon of Ukrainian poverty in the context of threats to national security]. *Biznes Inform*, 3, 216–223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_3_34 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

23. Voloshyn, O. R., Halaiko, N. V. (2020). Bidnist v Ukraini: metody yii otsinky ta shliakhy podolannia [Poverty in Ukraine: assessment methods and ways to overcome it]. *Sotsialno-pravovi studii*, 1 (7), 147–155 (accessed 05.11.2026) [in Ukrainian].

On the Sufficiency of the Amount of UN Financial Assistance

Karachevtsev Ya. M., lawyer, forensic expert psychologist, Private Enterprise «KhN» Legal Aid Agency, Kharkiv, Ukraine

Abstract. The article examines whether the financial assistance paid by the United Nations to vulnerable groups in Ukraine secures a minimally acceptable standard of living. The assistance amounts to UAH 10,800 per person, and eligibility depends on an average monthly income not exceeding UAH 5,400 or UAH 6,318, depending on the programme. Ya. M. Karachevtsev compares these thresholds with the real subsistence minimum he has calculated, UAH 15,924 per person at 1 January 2025 prices, and with State Statistics Service data on the income distribution of the population in 2021. The method builds on the author's earlier interdisciplinary work combining psychology, law and economics: normative consumption, the consumer budget approach, psychological diagnostics, correlation analysis of socio-economic indicators and the calculation of presumed non-pecuniary damage. The analysis also covers M. D. Savenko's views on legal nihilism in setting the subsistence minimum, studies by A. A. Pylypenko and co-authors and by N. Ye. Rak, and case law: the Sixth Administrative Court of Appeal ruling of 12 March 2019, which cites the author's expert opinion of 2 April 2018, and the Supreme Court ruling of 6 July 2022 in case No. 826/16793/17 upholding it. According to the author, an income below UAH 6,318 causes 10.7 days of health impairment per year, comparable to minor bodily harm under Article 125(2) of the Criminal Code of Ukraine, and 7.7 days even with UN assistance, while UAH 3,981 marks the threshold of torture under Article 127. Low income is identified as the main cause of population decline. The author recommends raising assistance to the real subsistence minimum and paying it for 12 months.

Key words: subsistence minimum, real subsistence minimum, poverty, UN financial assistance, vulnerable groups, right to life, right to health, non-pecuniary damage, health impairment, population decline, case law.

References

1. Karachevtsev Ya. M. Do pytannia dostatnosti rozmiru finansovoi dopomohy vid OON [On the Sufficiency of the Amount of UN Financial Assistance]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. Vol. 11, No. 5 (65). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2026.08. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=19827 (onovlena versiia vid 07.11.2026). [in Ukrainian].